

Якута Руслана Андріївна

Педагогічний стаж: 20 років.

Кваліфікаційна категорія: вища кваліфікаційна категорія.

Педагогічне звання: учитель-методист.

Освіта: Рівненський державний гуманітарний університет, 2001 рік.

Педагогічна ідея:

«Формування критичного мислення в учнів на уроках правознавства»

Критичне мислення – одна з основних компетентностей сучасного світу.

Сучасна школа потребує створення такого навчального простору, що спрямований на формування конкурентоспроможної особистості, котра зуміє не тільки усвідомлювати, презентувати, а й самостійно розробляти свої життєві плани, використовувати набуті знання для розв'язання проблем. Мислити критично – це більше, ніж просто мислити ясно або раціонально. Мова йде насамперед про самостійне мислення. Критично мислити про щось означає сформулювати про це власні думки і сформулювати власні висновки, при цьому зробити це незалежно від зовнішніх впливів. Критичне мислення є переходом від навчання, орієнтованого переважно на запам'ятовування, до навчання, спрямованого на розвиток самостійного мислення учнів. Це набагато ефективніший шлях використання часу вчителя, ресурсів суспільства, аніж навчання, яке стомлює одноманітністю, результати якого швидко забуваються школярами, оскільки вони не використовуються на практиці.

Як правило, критичне мислення – це не критика недоліків, а вміння визначити проблему й виробити оптимальну стратегію її розв'язання. Це процес, який починається з постановки проблеми, продовжується пошуком і закінчується прийняттям рішення.

Учень, який критично мислить, є особистістю, в якій розвинені не лише здатність аналізувати, синтезувати, узагальнювати інформацію, відстоювати власну позицію, аргументуючи її, а й стійкі моральні якості, які дозволяють у сучасному інформативному суспільстві брати на себе відповідальність, толерантно співпрацювати з іншими в соціумі, мати чіткі орієнтири. Критичне мислення є дієвим способом виховання демократичного менталітету громадян, які повинні про все мати власну думку і не дозволяти маніпулювати своєю свідомістю.

Людина зі сформованими навичками критичного мислення завжди відчуває внутрішню потребу опановувати нові знання, розвиватися й самовдосконалюватися. Критично мислити – означає усвідомлювати, що світ змінний і плинний, а процес пізнання – нескінченний.

Документи Нової української школи зазначають, що творчий розвиток є необхідною умовою життєдіяльності людини та пріоритетним напрямом у формуванні гармонійної особи.

Технологія критичного мислення зорієнтована не лише на співпрацю вчителя й учня, діяльнісну участь самого учня, а також на створення комфортних умов, які знімають психологічну напругу. Працюючи за нею, учень реалізовує свої потреби й можливості, вчиться вирішувати свої проблеми самостійно, а також навчається способам оцінки своєї власної діяльності. Використовуючи технологію критичного мислення, учитель розвиває особистість учня при безпосередньому вивченні правознавства, у результаті чого відбувається формування комунікативної компетенції, що забезпечує комфортні умови для пізнавальної діяльності й самовдосконалення.

Зусилля вчителя повинні спрямовуватись на те, щоб через інноваційні технології вплинути на формування критичного мислення школярів, активізувати пізнавальну діяльність учнів. Вплив програмового матеріалу на процес формування критичного мислення залежить від правильного вибору методів, прийомів та форм роботи, які сприяють вирішенню пізнавальних і проблемних завдань.

Технологія критичного мислення дозволяє учневі:

- підвищити ефективність сприйняття інформації;
- зацікавитись навчальним матеріалом і власне навчальним процесом;
- розвинути вміння аналізувати, презентувати свої ідеї;
- відповідально ставитись до власної освіти;
- співпрацювати з іншими;
- виробити бажання вчитись протягом усього життя.

З власного досвіду можу сказати, що такі компетентності мають охоплювати також деякі якості особистості, зокрема:

- ✓ креативність та інтелектуальна допитливість: здатність до оригінальності та інновацій;
- ✓ критичне та системне мислення: мислення, що дає змогу людині формулювати вірогідні судження для окреслення, аналізу та розв'язання проблем;
- ✓ навички особистісної та групової взаємодії;
- ✓ ІТ-обізнаність: використання інформації та медіа;
- ✓ здатність до самоосвіти і здатність адаптуватися до умов навчання в інших культурах та суспільствах.

Навчання здійснюється у три стадії: виклик (евокація), осмислення, рефлексія (міркування). На етапі виклику або евокації – збудження інтересу учнів, заохочення їх до формування цілей навчання - я використовую такі методи і прийоми: «Мікрофон», «Мозковий штурм», «Вільне письмо» (не знаючи матеріалу, прогнозують подальший розвиток подій, а потім порівнюють свої думки з фактичним матеріалом). Доцільними та ефективними методами осмислення навчального матеріалу є «Фішбоун», «Кластер», «Кубик», «Карта понять». На етапі рефлексії діти охоче висловлюють свої міркування за

допомогою прийомів «Фітбек», «Прес», «Незакінчені речення», «Дискусійна школа», «Займи позицію».

Безперечно, вагоме значення у системі роботи з формування критично мислячої дитини має особистісно зорієнтований урок, на якому створюю умови для самореалізації, самоактуалізації учня, витримую єдність методичних компонентів інтерактивних методик, різних проектів, діалогізації навчального процесу. Тому застосовуючи індивідуальні, групові, парні форми роботи, я на уроці забезпечую мотивацію навчальної діяльності учнів, даю змогу визначити і виразити кожному із них власні потенційні можливості. Для цього на уроках використовую проблемний метод як активне навчання, бо саме він вчить думати логічно, науково, активізує роботу думки, формує не просто знання, а знання-переконання, які є основою для формування наукового світогляду, формує в учнів елементарні навички пошукової дослідницької діяльності.

Результативність досвіду засвідчує, що впровадження інноваційних підходів до вивчення правознавства дозволило значно підвищити мотивацію навчання, сприяло росту продуктивності та сталості уваги на уроках, покращенню пам'яті. У школярів зріс інтерес до предмета. Учні із задоволенням беруть участь у дискусіях, вчаться відстоювати свою точку зору, працювати в команді. Ефективність технології критичного мислення полягає в тому, що вона стимулює інтерес до навчання, активізує пізнавальну діяльність, сприяє формуванню ключових компетентностей школярів. Учні вміють рефлексувати й коригувати досягнуті результати для здобуття вищих показників. Збільшено відсоток здобувачів освіти, які самостійно працюють над виконанням завдань. Учні беруть участь у правничих олімпіадах і конкурсах.

Відеореюме: <https://www.youtube.com/watch?v=5Hdl2drHSTo>